

TYSK

5. og 6. klasse

Min første grammatik

Sein & haben - bøjning i nutid

Ental

1.p ich	bin	habe
2.p du	bist	hast
3.p er, sie, es	ist	hat

Flertal

1.p wir	sind	haben
2.p ihr	seid	habt
3.p Sie, sie	sind	haben

Ental

Den regelmæssige bøjning i nutid

Flertal

1.p ental	ich	- e
2.p ental	du	- st
3.p ental	er, sie, es	- t
1.p flertal	wir	- en
2.p flertal	ihr	- t
3.p flertal	Sie, sie	- en

Name:

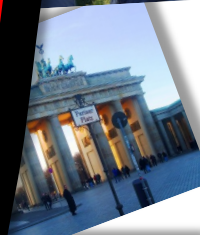
Klasse:

Hold øje med din fremgang og forståelse af grammatikken ved hjælp af onlineopgaverne.

Opgavemappen.nu ©

Lyd, tekst & illustration

Indholdsfortegnelse

1§ - De tre køn på tysk	side 3
2§ - Flertal på tysk	side 4
3§ - Sætningsled & sætningsanalysen	side 5
4§ - Det bestemte kendeord	side 6
5§ - Det ubestemte kendeord	side 6
6§ - Det personlige stedord	side 7
7§ - Forholdsord der styrer!.....	side 8

8§ - Modalverber.....	side 9
9§ - Tillægsordenes bøjning.....	side 10
10§ - Bisætninger.....	side 11

Bagsiden - ordforråd.....	side 12
---------------------------	---------

7. klasse

Indledning

I dette grammatikhæfte er der lagt vægt på, at du ikke bliver præsenteret for alle de grammatiske regler, der er på tysk.

Hæftet indeholder de grammatiske regler, man skal kende, når man har haft 90 timers tysk fordelt over to år og man skal begynde i 7. klasse. De grammatikområder der er grå, er områder som hører til i 7. klasse, men er medtaget for at vise dig, hvad der kommer senere.

Du vil i forbindelse med, at du kommer i 7. eller 8. klasse, med sikkerhed få udleveret et mere dybdegående grammatikhæfte, men for at lette din begyndende tyskrejse, er det kun de vigtigste ting, som er med i dette hæfte.

For at lære tysk, er det vigtigt, at man også kan sit eget sprogs grammatik. Du skal for eksempel også kunne bruge din danske sætningsanalyse i tysk. Husk at den danske grammatik, den lærer du i dansktimen og bruger den i tysktimen til at lære tysk.

Nominativ (5.- 6. klasse)

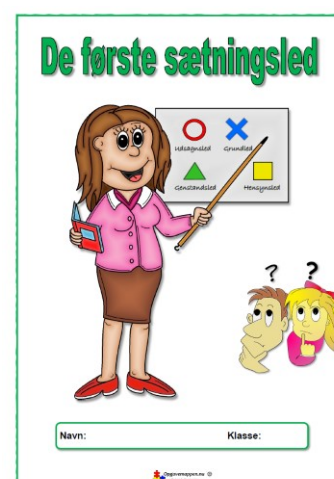
Akkusativ (5.- 6. klasse)

Genitiv (7.- 8. klasse)

Dativ (7.- 8. klasse)

Onlineopgaverne hjælper dig med at følge dine fremskridt. Husk at du ikke behøver at have maksimum point fra starten, men at gentagelserne hjælper dig til at blive bedre.

Hvis det med sætningsled er svært, så kan det være en fordel, at se på hæftet til dansk: "De første sætningsled" Spørg din lærer.

1§ - De tre køn på tysk

- A. Der er på tysk 3 køn. På dansk er der 2 køn.
- B. På tysk er der hankøn (**M**askulinum), hunkøn (**F**emininum) og intetkøn (**N**eutrum).
- C. Den bestemte betegnelse står foran ordet på tysk. På dansk er det en endelse.

der Mann (mand-en)

die Frau (dame-n)

das Kind (barn-et)

Max 16 point

lille oversigt over hvordan man finder kønnet (brug altid ordbogen, hvis du er usikker)

D. **m - Hankøn (der)**

Personer der er hankøn (der Mann...)

Personer og mange Nationaliteter (der Gast, der Däne)

Navne på Årstider, måneder, ugedage, tider på dagen

Ord der slutter på -ling, -us, -or, -eur

Substantiver der ender på -en

Mai	
Mo	30
Di	1
Mi	2
Do	3
Fr	4
Sa	5
So	6
Mo	7
Di	8
Mi	9
Do	10
Fr	11
Sa	12
So	13
Mo	14
Di	15
Mi	16
Do	17
Fr	18
Sa	19
So	20
Mo	21
Di	22
Mi	23
Do	24
Fr	25
Sa	26
So	27
Mo	28
Di	29
Mi	30
Do	31

E. **f - Hunkøn (die)**

Personer der er hunkøn (die Mutter...)

Husdyrnavne

Mange navne på frugter

De fleste substantiver der slutter på -e

Alle Substantiver der ender på -ei, -heit, -keit, -in, -schaft, -ung

F. **n - Intetkøn (das)**

Ord der slutter på -chen, -lein

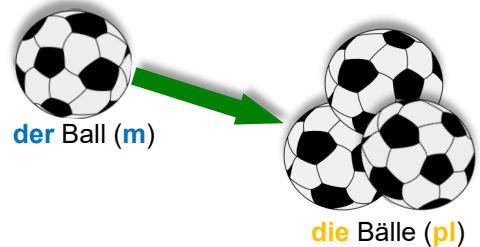
Substantiver der slutter på -tum

Max 17 point

(Fremhævet er de vigtigste at huske)

2§ - Flertal på tysk

- A. Flertal hedder på latin '**Pluralis**' og forkortes **pl**.
- B. Flertal laves også ved at ændre kendeordet til **die**.
- C. Der sker ofte også ændringer af selve ordet. (det sker også på dansk).

Eks.

Max 16 point

https://opgavemappen.nu/?Page_id=4944

Ental

Flertal

der Mann (mand-en)

die Männer (mændene)

die Frau (dame-n)

die Frauen (kvinderne)

das Kind (barn-et)

die Kinder (børnene)

- D. I ordbogen står alle ord, som udgangspunkt i ental. Ordet kan nogle steder dog godt være skrevet i flertal bag ved entalsordet.

Hvis ikke, så bruges der **forklarende forkortelser**.

Mann, der (**-er**) = die Männer Hund, der (**-e**) = _____

Frau, die (**-en**) = die Frauen Tomate, die (**-n**) = _____

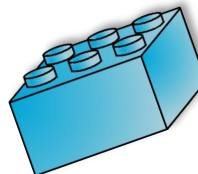
Kind, das (**-er**) = die Kinder Haus, das (**-er**) = _____

Mutter, die (**-**) = _____

(**-**) = ingen ændring i flertal (eks: vinduet = das Fenster, die Fenster pl.)

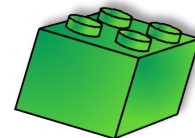
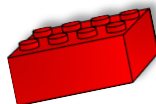
BEMÆRK: ændringerne er ikke kønsbestemt.

3§ - Sætningsled

Max 24 point

A. De forskellige led i en sætning, er de samme som på dansk, men kan være placeret andre steder i sætningen.

B. Generelt findes disse led (du skal lære dem der er fremhævet med **grønt** i 5. og 6. klasse i tysk).

Nr.	Sætningsled	Symbol	Eksempel
1.	Udsagnsled (verballed)	○	Jeg <u>skriver</u>
2.	Grundled (subjekt)	×	<u>Drengen</u> skriver
3.	Omsagnsled til grundled (subjektprædikat) ved: heißen, sein, werden + andre	⊗	Jeg er <u>en forfatter</u>
4.	Genstandsled (objekt)	△	Jeg skriver <u>en bog</u>
5.	Omsagnsled til genstandsled (objektprædikat)	⊕	
6.	Hensynsled (dativobjekt)	□	Han giver bogen til <u>søsteren</u>
7.	Biled (adverbialled) Forholdsordforbindelse (præposition)	⋈	Angiver : tid, sted, måde, grad mm Jeg skriver bogen <u>hurtigt</u> <u>Mandens</u> bog Underkategori til biled: konkret hvor : i, på, over under osv. Bogen ligger <u>på bordet</u>

Manden giver bogen til damen

Sætningsanalyse	sætningsled	
Jeg...	giver	○ verballad
Hvem giver? Det gør...	manden	×
Hvad giver manden? Han giver...	bogen	△ objektled
Til hvem giver manden bogen?	damen	□ dativobjekt

das Gespenst

ein Gespenst

Max 12 point

4§ Det bestemte kendeord

	Hankøn M	Hunkøn F	Intetkøn N	Flertal Pl
Nominativ X⊗	der	die	das	die
Akkusativ Δ	den	die	das	die
Genitiv	des+s	der	des+s	der
Dativ	dem	der	dem	den+n

https://opgavemappen.nu/?page_id=4947

Max 13 point

Der Mann

X

Manden

gibt

O

giver

der Frau

□

damen

das Buch

Δ

bogen

5§ - Det ubestemte kendeord

	Hankøn M	Hunkøn F	Intetkøn N	Flertal Pl
Nominativ X⊗	ein	eine	ein	meine
Akkusativ Δ	einen	eine	ein	meine
Genitiv	eines+(e)s	einer	eines+(e)s	meiner
Dativ	einem	einer	einem	meinen+n

Ein Mann

X

En mand

gibt

O

giver

einer Frau

□

en dame

ein Buch

Δ

en bog

https://opgavemappen.nu/?page_id=4952

6§ - Det personlige stedord

A. Det personlige stedord står i stedet for et navneord.

Eksempel

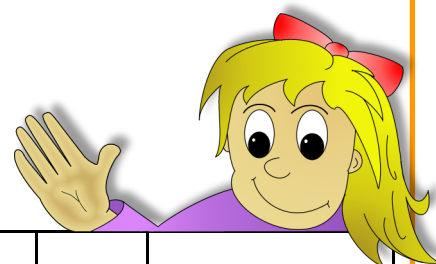
der Mann (manden) eller... er (han)

die Frau (damen) eller... sie (hun)

das Kind (barnet) eller... es (det)

https://opgavemappen.nu/?page_id=4955

Nominativ X	ich jeg	du du	er, sie, es han, hun, den/det	wir vi	ihr I	Sie, sie De, de
Akkusativ △	mich mig	dich dig	ihn, sie, es ham, hende, den/det	uns os	euch jer	Sie, sie Dem, dem
Genitiv ⌚	meiner mig	deiner dig	seiner, ihrer, seiner ham, hende, den/det	unser os	euer jer	Ihrer, ihrer Dem, dem
Dativ □	mir mig	dir dig	ihm, ihr, ihm ham, hende, den/det	uns os	euch jer	Ihnen, ihnen Dem, dem

Ich hole mir ein Eis
 X O □ △
 Jeg henter mig en is

7§ - Forholdsord der styrer!

Styrer **D**ativ (doven - samme sted/plads - hvor?)

aus - ud af, fra, af

bei - ved, hos

mit - med

nach - til, efter, ifølge

seit - fra, siden, i (året 2022)

von - fra, om, på, af

zu - til (aften)

Remsen der starter med et **A** styrer **D**
Remsen der starter med et **D** styrer **A**

med posten

fra mormor

til datteren

over skulderen

i postkassen

foran postkassen

Styrer **A**kkusativ (aktiv - fra a til b - hvorhen?)

durch - (i)gennem, ved (hjælp af)

für - for, til (min mor og far)

gegen - (i)mod, henimod

ohne - uden

wider - imod (noget)

um - om, omkring

"... kannst du nicht Akkusativ, dann bist du wirklich dumm!"

Styrer både **D**ativ (doven) og **A**kkusativ (aktiv)

7. klasse

an - ved, til, på

auf - på

hinter - bag(ved)

in - i, på, i løbet af

neben - ved siden af

über - over

unter - under, blandt

vor - foran, før, for

zwischen - (i)mellem

Max 22 point

https://opgavemappen.nu/?page_id=4959

8§ - Modalverber

7. klasse

- A. Modalverber kaldes også mådesudsagnsord.
- B. Modalverber beskriver den måde/holdning, man gør noget på (ændrer altså et andet verbs betydning!)

dürfen: at måtte (*have fået lov til*)

können: at kunne (*have evne til*)

mögen: at lide (*at have lyst til eller bryde sig om noget*)

müssen: at måtte, at skulle (*at være nød til*)

sollen: at skulle, at burde (*at have pligt til*)

wollen: at ville (*at have vilje til noget*)

Eksempel:

Ich <u>esse</u> ein Eis	Jeg spiser en is
Ich darf ein Eis <u>essen</u>	Jeg _____ spise en is
Ich kann ein Eis essen	Jeg _____ spise en is
Ich mag ein Eis essen	Jeg _____ spise en is
Ich muss ein Eis essen	Jeg _____ spise en is
Ich soll ein Eis essen	Jeg _____ spise en is
Ich will ein Eis essen	Jeg _____ spise en is

Modalverbet erstatter hovedverbets plads i sætningen og "skubber" hovedverbet ned bagerst i sætningen! (og hovedverbet skrives i at-form / infinitiv)

9§ - Tillægsordenes bøjning ^{7. klasse}

A. Et tillægsord foran et navneord har forskellige endelser.

B. Tillægsord kan indgå i sætninger på 3 måder:

1. med **det bestemte kendeord** (der, die, das...)
2. med **det ubestemte kendeord** (ein, eine, ein...)
3. **alene** (smuk blomst)

1. Det bestemte kendeord + tillægsord + navneord

	Hankøn (m)	Hunkøn (f)	Intetkøn (n)	Flertal (pl)
Nominativ	der alte Mann	die alte Frau	das alte Kind	die alten Kinder
Akkusativ	den alten Mann	die alte Frau	das alte Kind	die alten Kinder
Genitiv	des alten Mannes	der alten Frau	des alten Kindes	der alten Kinder
Dativ	dem alten Mann	der alten Frau	dem alten Kind	den alten Kindern

RESES - bøjningen

2. Det ubestemte kendeord + tillægsord + navneord

	Hankøn (m)	Hunkøn (f)	Intetkøn (n)	Flertal (pl)
Nominativ	ein alter Mann	eine alte Frau	ein altes Kind	meine alten Kinder
Akkusativ	einen alten Mann	eine alte Frau	ein altes Kind	meine alten Kinder
Genitiv	eines alten Mannes	einer alten Frau	eines alten Kindes	meiner alten Kinder
Dativ	einem alten Mann	einer alten Frau	einem alten Kind	meinen alten Kindern

3. Tillægsord + navneord

Kendeords - (næsten) - bøjningen ..!?!?

	Hankøn (m)	Hunkøn (f)	Intetkøn (n)	Flertal (pl)
Nominativ	alter Mann	alte Frau	altes Kind	alte Kinder
Akkusativ	alten Mann	alte Frau	altes Kind	alte Kinder
Genitiv	alten Mannes	alter Frau	alten Kindes	alter Kinder
Dativ	altem Mann	alter Frau	altem Kind	alten Kindern

10§ - Bisætninger

7. klasse

- A. En bisætning (ledsætning) er afskilt fra hovedsætningen med et komma på tysk.
- B. Overgangen mellem hovedsætning og bisætning kan du finde ved at finde bisætningsindlederen (bindeordet).
- C. En bisætning kan ikke stå alene, da den uddyber hovedsætningen. Bisætningen giver ikke mening uden hovedsætningen (se eksempel).
- D. I en tysk bisætning står verbet til sidst i sætningen og skal bøjes.

Liste over bisætningsindledere

dass - *at*

nachdem - *efter at*

ob - *om*

weil - *fordi*

sobald - *så snart*

bis - *indtil*

wenn - *når, hvis*

solange - *så længe*

damit - *for at*

als - *da*

sooft - *så tit*

bevor - *før, inden*

seit - *siden*

seitdem - *siden*

indem - *idet*

obwohl - *selvom*

während - *mens*

falls - *hvis*

obgleich - *selvom*

Eksempel:

Ich trinke die Limonade, **weil** ich durstig bin.

Jeg drikker

saften, **fordi**

jeg

er

tørstig

Ordforråd

Ugedagene

der Montag
der Dienstag
der Mittwoch
der Donnerstag
der Freitag
der Samstag
der Sonntag

Månederne

der Januar
der Februar
der März
der April
der Mai
der Juni
der Juli
der August
der September
der Oktober
der November
der Dezember

Årstiderne

der Frühling
der Sommer
der Herbst
der Winter

Klokken

vor
nach
halb
punkt
Viertel

Tallene

eins
zwei -te
drei (dritte)
vier -te
fünf
sechs
sieben
acht
neun
zehn
elf
zwölf
drei-zehn
sech-zehn
sieb-zehn
zwanzig
dreißig
vierzig
fünfzig
sechzig
siebzig

Farverne

dunkel
hell
bunt
blau
grün
gelb
braun
schwarz
grau
weiß
orange
rot
lila
rosa

Spørgeord

wo
woher
wohin
warum
wieso
wer
was
wie
wann
welche

Bisætning ,

als
bevor
bis
da
damit
dass
indem
falls
nachdem
ob
obgleich
obwohl
sobald
solange
sooft
seit
seitdem
während
weil
wenn

Retninger

geradeaus
links
rechts
umkehren
zurück
drehen
gehen
abbiegen
bis zu
entlang

lærerløsning til onlineopgaverne

Oversæt og skriv ordet i bestemt form (brug din ordbog).

Her er de hyppigste substantiver (navneord) blandt de 100 hyppigste brugte ord i Tyskland..

Slå følgende ord op i din ordbog og skriv ordet i bestemt form ved hjælp af det bestemte kendeord.

Bilen:
Maden:
Damen:
Hånden:
Huset:
Året:
Barnet:
Livet:
Manden:
Moderen:
Skolen:
Dagen:
Uret:
Faderen:
Vandet:
Tiden:

✓ Überprüfen

1§ - De tre køn på tysk s.3

Tysk grammatikhæfte §1 - der, die & das

der	die	das	
Dezember	Lösung	Mädchen	
Abend	Kindheit		
Montag	Dankbarkeit		
Winter	Mutter		
Frühling	Polizei		
Engländer	Blume		
Vater	Lehrerin		
Polizist	Schule		

✓ Überprüfen

lærerløsning til onlineopgaverne

Hvis ordet ikke har en flertalsform, så sætter du blot en streg - i boksen.

Bestemt ental		Bestemt Flertal
bilen - das Auto:	bilerne -	die Autos
Maden - das Essen:	maden -	-
Damen - die Frau:	damerne -	die Frauen
Hånden - die Hand:	hænderne -	die Hände
Huset - das Haus:	husene -	die Häuser
Året - das Jahr:	årene -	die Jahre
Barnet - das Kind:	børnene -	die Kinder
Livet - das Leben:	livene -	die Leben
Manden - der Mann:	mændene -	die Männer
Moderen - die Mutter:	mødrene -	die Mütter
Skolen - die Schule:	skolerne -	die Schulen
Dagen - der Tag:	dagene -	die Tage
Uret - die Uhr:	urene -	die Uhren
Faderen - der Vater:	fædrene -	die Väter
Vandet - das Wasser:	vandene -	die Wässer
Tiden - die Zeit:	tiderne -	die Zeiten

✓ Überprüfen

2§ - Flertal på tysk s.4

3§ - Sætningsled s.5

1. Der mann schreibt das Buch.

✗ ○ ▲

2. Wir essen das Pausenbrot.

✗ ○ ▲

3. Ich bin die Klassenaufsicht.

✗ ○ ⊗

4. Hast du die Aufgabe?

○ ✗ ▲

5. Die Schule heißt die Martin-Luther-King-Gesamtschule,

✗ ○ ⊗

und die Schule hat einen Schulhund.

✗ ○ ▲

6. Er heißt Balu und er ist ein Labrador.

✗ ○ ⊗ ✗ ○ ⊗

Træk symbolerne

⊗
○
□
▲
⊗
✗
w

✓ Überprüfen

lærerløsning til onlineopgaverne

4§ - Det bestemte kendeord s.6

Helena und Martin gehen ins Kino!

Husk at tage fra den rigtige boks ! - køn og bøjning!

1. Martin, hast du die Kinokarten_(n) ?

(Martin, har du biografbilletterne?)

2. Ja! der Film_(m) beginnt gleich!

(Ja! Filmen begynder om lidt!)

3. Du hast den Sitz_(m) neben mir. der Sitz_(m) ist sehr bequem.

(Du har sædet ved siden af mig. Sædet er meget behageligt.)

4. das Getränk_(n) stellst du hier. das Getränk_(n) ist sehr kalt.

(Drikkelsen stiller du her. Drikkelsen er meget kold)

5. Ich mag den Film_(m). Jetzt beginnt der erste Trailer_(m).

(Jeg synes godt om filmen. Nu begynder den første trailer)

6. der Film_(m) ist gut, aber das Buch_(n) ist besser!

(filmen er god, men bogen er bedre!)

7. Jetzt sehen wir den ersten Teil_(m). Nächstes Jahr kommt der zweite Teil_(m).

(Nu ser vi den første del. Næste år kommer den anden del.)

Hjælp til din sætningsanalyse (tæller ikke med i dit resultat)

5§ - Det ubestemte kendeord s.6

Helena und Martin gehen zu Mäcke!

Husk at tage fra den rigtige boks ! - køn og bøjning!

1. Helena, hast du eine Idee_(n) ?

(Helena, har du en ide?)

2. Ja, ich nehme nur einen Burger_(m).

(Ja, jeg tager kun en burger.)

3. Ich hätte bitte gern ein großes Bigmac Menü_(n) und einen Cheeseburger_(m).

(Jeg vil bede om en stor bigmac menu og en cheeseburger)

4. Kann ich bitte eine Serviette_(n) und ein Ketchup_(n) haben?.

(kan jeg be' om en serviet og noget (en) ketchup?)

5. Du, hier haben wir einen Sitzplatz_(m). Cool! Du hast einen Gutschein_(m) gekriegt.

(Du, her har vi en siddeplads. Fedt! Du har fået en værdikupon.)

6. ein Burger_(m) soll warm sein, aber ein Getränk_(n) soll kalt sein!

(En burger skal være varm, men en drikke skal være kold!)

7. ein Gutschein_(m) für ein Eis_(n) ist immer eine gute Sache_(n).

(En værdikupon til en is, er altid en god ting)

Hjælp til din sætningsanalyse (tæller ikke med i dit resultat)

lærerløsning til onlineopgaverne

6§ - Det personlige stedord s.7

Nominativ ✕	<i>jeg</i> ich	<i>du</i> du	<i>han, hun, den/det</i> er sie es der Hund der Ball der Mann	<i>vi</i> wir	<i>I</i> ihr	<i>De, de</i> Sie sie
Akkusativ Δ	<i>mig</i> mich	<i>dig</i> dich	<i>ham, hende, den/det</i> ihn sie es den Hund den Ball den Mann	<i>os</i> uns	<i>jer</i> euch	<i>Dem, dem</i> Sie sie die Hunde die Bälle die Männer

Placer stedordene korrekt i skemaet og bagefter navneordene i den boks som navneordet henter sit stedord fra.

7§ - Forholdsord s.8

Forholdsord der styrer...

Begge...

Nominativ ✕		an auf hinter in neben über unter vor zwischen
Akkusativ Δ	durch für gegen ohne wider um	
Genitiv ☞		
Dativ □	aus bei mit nach seit von zu	